

LAIKAS

Nr. 462
XXII M.

PERIODICO QUINCENAL LITUANO

9 DE MARZO DE 1970

• **Argentinos prezidentas** J. Onganía ir šeima kurį laiką ilsėjosi rezidencijoje El Messidor, Villa La Angostura prov. Neuquen. Grįžo į Bs. Aires kovo 1 d.

• **Nežiūrint**, kad jau praslinko du mėnesiai po karo pabaigos tarp Nigerijos ir Biafros valstybių, nugalėtoji Biafros badas tebesitęsia. Nigerija laimėjusi karą, atrodo, visiškai nesirūpina užkariautos tautos maitinimu.

• **Bolviwoje**, La Paz mieste sproguos ginklų sandėliui, sukretė visą miestą ir sukėlė didelę paniką tarp gyventojų.

• **Pizuoli miesto gyventojai** Italijoje atsidūrė dideliame pavojuje. Miestelis randa si netoli vezuvijaus ir pastatytas ant kalno - užgesusio vulkano, šiuo metu žemė pradeda judėti ir, atrodo, vulkanas graso įsiveržti į paviršių. Valdžia evakuoja žmones.

• **Buenos Aires mieste**, Montes de Oca gatvėje, 14 aukštų namas (68 butai) yra pavojuje sugriūti, nes yra įlūžusios kelios pagrindinės atsparos kolumnos. Žmonės namą apleido. Valdžios įstaigos, firmos, kuri tą namą statė, atėmė veiklos teisę.

• **Praeitų metų gruodžio mėnesyje** iš Š. Vietnamo pabėgo 4.021 karių bei politinių ir komunistų partijos dirigentų, kurie įsijungė į Pietų Vietnamo kariuomenę. Per paskutiniuosius 11 mėnesių 43.599 vietkongiečiai pasinaudojo P. Vietkongo paskelbtąją amnestija ir disertavo iš komunistinio Vietkongo.

• **Rhodezija**, Afrikoje, kovo 1 d. pasiskelbė nepriklausoma valstybe, nutraukdama visus ryšius su Didž. Britanija. Paskelbimas įvyko be jokių iškilnių ir ceremonijų. Jos dabartinis vadovas yra Clifford Dupont.

• **Š. Amerika** pareiškė griežtą protestą už sušaudymą dviejų amerikiečių karių — karo belaisvių. Du amerikonių kariai kapit. David Devers ir mayoras John O'Neill buvo paimti vietkongiečių 13 rugp. 1966 m. po to jie buvo vežiojami po kaimus ir demonstruojami vietos gyventojams, vėliau sušaudyti ir palaidoti bendroje duobėje drauge su trimis pietų Vietnamo kariais, greičiausiai taip pat sušaudytais. Žinia apie jų mirtį pasiekė Ameriką tik praeitų metų lapkričio mėn. pabaigoje. Protestas įteiktas per Raudonąjį Kryžių, kuris yra prašomas jį įteikti Vietkongui ir padaryti tuo reikalu patikslinimus.

• **Japonijos užsienių reik. ministeris Kuchi Alchi** pareiškė, kad Japonija pradės didžiulę kompaniją, siekdama iš Sov. Sąjungos susigrąžinti Karilų salas. Tai liečia ketvertą salų, kurių grąžinimas, po to, kai Amerika su grąžino Okinavos salą, turės būti kuo greičiausiai įvygdytas.

• **Prancūzijos povandeninis laivas "Euridice"** 850 tonų talpos ir su 75 vyrais įgulos, dingio vandenyje po įvykusio sprogimo arti vietovės Saint Tropez, Viduržemio Jūroje. Skaitoma, kad visi yra žuvę.

• **Prancūzijos prezidentas Georges Pompidou**, padarė aštuonių dienų vizitą Š. Amerikoje, kur buvo nuoširdžiai priimtas prez. Nixono. Grįžęs į Paryžių Pompidou pareiškė spaudai, kad kelias ateities deryboms yra atidarytas.

• **Golda Meir**, Izraelio ministrė pirm. pakartotinai prašė sustabdyti karinį terorizmą. Tai ji padarė laike laidotuvių žuvusiųjų oro katastrofoje šveicarijoje, kai šveicarų orlaivis sprogo ore, kuriame žuvo 20 žydų.

• **Žemės ūkio produkcija** Pietų Amerikoje 1969 m. pakilo, tačiau tai nėra pakankama, kad ji pati viena galėtų išmaitinti savo gyventojų. Produkcija 22-juose P. Amerikos šalyse padidėjo 1,5, o gyventojų skaičius paaugo 2,5.

"EL TIEMPO"

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires
T. E. 208-5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
Nr. 937.549
Director resp. — AGUSTIN STEIGVILA

FRANQUEO PAGADO
CONSECIÓN N° 4015
TARIFA REDUCIDA
CONSECIÓN N° 1384

JAV VALSTYBĖS SEKRETORIAUS LAIŠKAS LIETUVOS ATSTOVUI JUOZUI KAJECKUI

Wašingtone, 1970 m. vasario 7 d.

Brangus Pone Charge d'Affaires,
Iš JAV Vyriausybės ir tautos pusės man yra labai malonu perduoti Jums geriausius linkėjimus Lietuvos Nepriklausomybės 52 metų sukaktyje.

Ilgą ir didvyrišką lietuvių tautos kovą prieš kitataučių viešpatavimą laimingai baigėsi 1918 metais Lietuvos Nepriklausomybės proklamacija. Kai jos nepriklausomybė užgeso priverstinio šalies įjungimu Sovietų Sąjungon 1940 metais, lietuvių tauta sutiko šį naują sunkų laikotarpį su tokiu pat patriotiniu nusistatymu išlaikyti savo skirtingą kultūrą ir tautinę sąmonę, kas buvo būdinga jos ankstyvesnėms pastangoms laisvei išsikvoti.

Amerikiečiai simpatizuoja lietuvių ryžtu patiemis apspręsti savo likimą. Savo politiką, nepripažinti priverstinio Lietuvos inkorporavimo Sovietų Sąjungon, JAV Vyriausybė patvirtina jos nuolatinį įsitikinimą į lietuvių tautos apsisprendimo teisę.

Nuoširdžiai Jūsų

William P. Rogers.

URUGVAJAUS PREZIDENTAS UŽ LAISVĄ LIETUVĄ
Vasario 16 dieną Lietuvos Atstovas Grišonas gavo šitokią telegramą:

"Su señoría Anatolius Grisonas, Encargado de negocios A. I. de Lituania, Ciudad de París 5836, Montevideo.

Al conmemorarse acontecimiento de esa Nación amiga reciba su Señoría en nombre del pueblo Uruguayo y en el mio propio las más cálidas felicitaciones y votos de prosperidad y ventura personal.

JORGE PACHECO ARRECO.

Presidente de la República Oriental del Uruguay.

REKOLEKCIJŲ IR DIDŽIOSIOS SAVAITES PAMALDŲ TVARKA

Gavėnios rekolekcijos Aušros Vartų Parapijos bažnyčioj, Avellanedoje, įvyks sekančia tvarka:
Kovo 15 d. — Kančios sekmadienį, — 18,00 val. rekolekcijų pradžia.
Nuo kovo 16 iki kovo 21 dienos:
7,15 val. pirmasis pamokslas.
18,00 val. antrasis pamokslas
Kovo 22 d. — Verbų sekmadienį, — 10,00 val. suma ir rekolekcijų užbaiga.
Kovo 26 d. — Didįjį Ketvirtadienį, — 18,00 val. iškilmingos šv. mišios.
Kovo 27 d. — Didįjį Penktadienį, — 18,00 val. liturginės apeigos, kryžiaus pagerbimas ir šv. komunija.
Kovo 28 d. — Didįjį Šeštadienį, — 20,00 val. Velykų vigilijos apeigos ir šv. mišios.
Kovo 29 d. — Velykų Sekmadienį — 6,00 val. Priskiklino procesija ir šv. mišios.
10,00 val. lietuviška suma.

Tėvai Marijonai.

Šių metų kovo 15 d. sekmadienį **BIRUTĖS draugija** savo nuosavose patalpose c. Jorge 330, Adroque ruošia **A S A D O**

11 val. Adroque kopytėlėje šv. mišios.
12 val. Asado pietūs.

Graži ir linksmai nuteikianti programa.
Visi maloniai yra laukiami.

Bilietus galima gauti parap. raštinėje.

Rengėjos.

Balandžio 19 d. sekmadienį
LIETUVIŲ MALDININKŲ KELIONĖ
Į LUJAN ŠVENTOVĖ

Visus lietuvius maloniai kviečiame gausiai prisidėti prie šios kelionės.

Informacijas galima gauti parapijos raštinėje.

Lietuvių Bažnytinis Komitetas.

Padedant vainiką prie Laisvės piramidės Vasario 16 d. minėjimo metu, vadov. A.L.O.S. aTrybai.

DECLARACION

De la Colectividad Lituaná residente en la República Argentina en ocasión del

52° ANIVERSARIO DE LA RESTAURACION DE LA INDEPENDENCIA DE LITUANIA

Que, una vez más rechaza y repudia la ocupación y anexión de Lituania a la Unión Soviética, por ser un alevoso acto de agresión realizado en contra de la voluntad de sus habitantes, y quebrantando todos los tratados, convenios y acuerdos formulados solemnemente entre Lituania y la URSS;

Que exige al Gobierno de la URSS la inmediata liberación de la Nación Lituaná, retirando de su territorio las fuerzas militares, policíacas y administrativas que allí actúan;

Que solicita al Pueblo y Gobierno de la República Argentina, que fuera una de las primeras naciones del mundo en reconocer "de jure" la independencia de Lituania, pues lo hizo el 14 de marzo de 1921, que nos siga apoyando en esta lucha por la supervivencia nacional lituaná:

1 — Promoviendo nuestra justa causa en la máxima tribuna internacional: la Organización de las Naciones Unidas, pues la República Argentina, fiel a sus más acendradas tradiciones de libertad, no ha reconocido hasta el presente la forzada incorporación de Lituania a la Unión Soviética;

2 — Reanudando las relaciones diplomáticas con los verdaderos representantes de Lituania Libre acreditados en el país, suspendidas arbitrariamente por un gobierno anterior mediante un simple decreto de fecha 6 de Diciembre de 1946;

3 — Aclarando o modificando el artículo 98 del Decreto N° 2015 del 23 de marzo de 1966, en el sentido de que los documentos de identidad o pasaportes que deban otorgarse a extranjeros residentes en el país, se extenderán consignando la nacionalidad de origen, tal como surja de la documentación requerida en la fecha de su ingreso a la República Argentina, que es interpretada erróneamente al estamparse en los nuevos documentos de identidad o renovación de pasaportes consignando como nacionalidad la soviética y como simple provincia a Lituania.

16 de Febrero de 1970.

Consejo de Organizaciones y Prensa Lituanas en la Argentina (COPLA)

H. RYMOS STATOMAS VEIKALAS: "EL ACCIDENTE" - TEATRO DEL NORTE C. VIRREY DEL PINO 2750, 18 D.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

• Vasario 16 dieną Lietuvos Atstovas A. Grišonas gavo iš Urugvajaus Užsienių Reikalų Ministro prof. Venancio Flores, sekančio turinio telegramą:

“Su Senoria Anatolijus Grisonas Encargado de negocios A. I. Lituania Montevideo

En el feliz acontecimiento que celebra hoy esa nacion amiga, reciba su senoria mis mas calidas felicitaciones y votos de prosperidad y ventura personal.

Venancio Flores - Ministro de Relaciones Exteriores de la Republica Oriental del Uruguay.”

• Žuvo du lietuviai kariai: Antanas Virbickas 20 m. amž. lapkričio 21 d. žuvo Vietname teįstarnavęs vos keletą savaičių. Palaidotas su karinėmis apeigomis gruodžio 2 d. Buvo gimęs Kanadoje. 1963 m. su tėvais Antanu ir Elvira Mironaite Virbickais persikėlė į JAV. Spalio mėn. buvo pasiūstas į Vietnamą. Be liūdinčių tėvų liko dvi seserys Rūta ir Aldona.

Jonas Pagnier, Sofijos Jokūbauskaitės - Pagnier, buv. Prancūzijos Liet. Bendruomenės Tarybos pirmininkės sūnus, Prancūzijos Aviacijos kapitonas 7-sios eskadros naikintuvų instruktorius žuvo lapkričio 4 d. kovų pratimuose, eidamas tarnybos pareigas (du lėktuvai susidūrė ir abu lakūnai žuvo). Iškilmingai palaidotas Paryžiuje, dalyvaujant šeimai, kariaus, lietuviams ir šeimos draugams. Kaip geriausias visos eskadros lakūnas, Jonas Pagnier buvo apdovanojamas medaliais. Būdamas gimnazijoje šoko taut. šokių grupėje Paryžiuje. Liko našlė ir trys mažamečiai sūnūs. Žuvusiojo tėvas, inž. L. Pagnier yra pastatęs Lietuvoje prieš karą Ginklavimo Valdabai dirbtuves.

• “Tėviškės žiburiai” puikus, didelis ir turtingas lietuvių savaitraštis, leidžiamas Toronte, redaguojamas kun. dr. Gaidos - Gaidamavičiaus, paminėjo 20-ties metų gyvavimo sukaktį. Jį leidžia Kanados Liet. katalikų Draugija “Žiburiai”.

Vidury Vysk. Ant. Deksnys su lietuvių kunigų grupe, jų tarpe kun. A. Steigvila.

VENECUELA

• Venecuelos Lietuvių Bendruomenė išleido savo trimė. 11 leidinių biuletinį, pavadintą “Venecuelos Lietuvis”. Redaktorius Juozas Kukanauza. Geras popieris, daug nuotraukų. Šalia kelių ilgesnių straipsnių, daug vietinės lietuvių gyvenimo kronikos. Sveikinamą Venecuelos Liet. Bendruomenę už šį puikų darbą.

• Venecuelos lietuviai kapeliono kun. Ant. Perkumo rūpesčiu, praeitais metais galutinai užbaigė šv. Kazimiero vardo Lietuvių Namus, La Vega, Caracas. Ta proga Caracas'e į savo namus susirinkę lietuviai rugsėjo mėn. atšventė trigubą šventę: Tautos dieną, Lietuvių Namų užbaigimą ir kapel. kun. A. Perkumo 60 metų sukaktį.

Venecuelos Lietuvių Bendruomenės suvažiavime, kuriame dalyvavo viso krašto Bendruomenės atstovai, naujuju pirmininku vienbalsiai išrinko inž. Vladą Venckų, buv. pirmininką ir aktyvų Bendruomenės darbuotoją.

• Jonas Viltrakis garsėja kaip archidėjų augintojas. Tuo darbu jis užsiima jau septynius metus. Tam tikslui jis turi specialiai įrengtas patalpas. J. Viltrakis savo namuose joje profesijoje taip įsispecializavo, kad yra žinomas visoje Venecueloje. Orchideja yra venecueliečių tautinė gėlė, kas metai ten yra ruošiamos orchidėjų parodos. J. Viltrakis tose parodose yra laimėjęs pačias vertingiausias premijas ir aukščiausius medalius.

Ven. Lietuvis.

• Dr. Vytautas Dambraiva ilgus metus dirbęs Amerikos Balso tarnyboje, Muenchene, Vokietijoje. Dirbo Saigone, Pietų Vietname ir Bolivijoje, kur ėjo JAV konsulo pareigas. Šiuo metu paskirtas į Meksiką vadovauti JAV-bių Informacijos tarnybai.

Okupuotoje LIETUVOJE

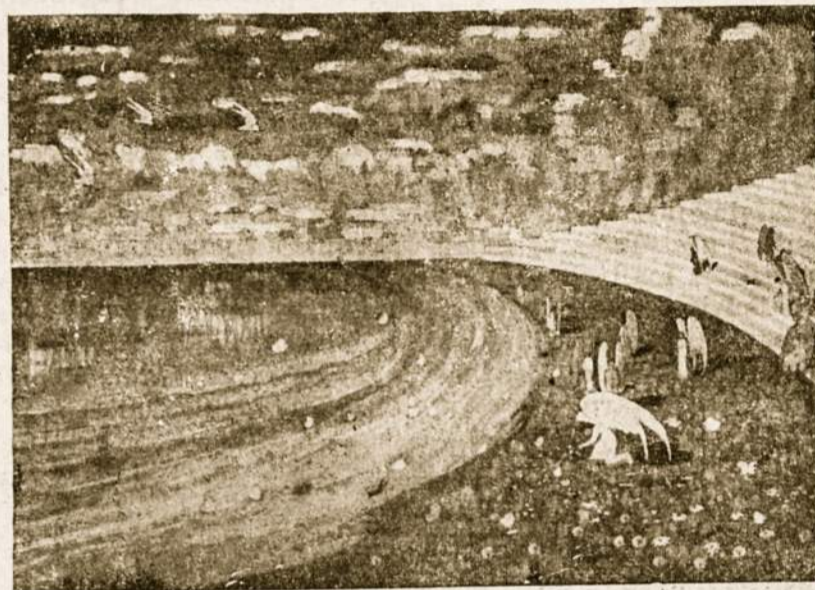
• Sutuoktvių rūmus projektuojama statyti Vilniuje, Ciurlionio gatvėje, kur dabar yra paminklų dirbtuvė. Tai bus savotiška “komunistinė bažnyčia” kurioje rusų valdininkai ne tik tuoks pagal okupantų kuriamas apeigas, bet bus ir midaus baras, fotoateljė, reprezentacinės salės, archyvas ir kt.

• Kaune praplatinta buvusi Tunelio gatvė (dabartinis jos vardas Barišausko gatvė) Per gražųjį Mickevičiaus slė-

nį eina dviejų krypčių kelias. O vargšas upelis Girštupys gelžbetoniais apkaustytas, kad nedarytų nuostolių aplinkės gyventojams.

• “Tiesa” rašo, kad dabar Lietuvos komunistų partija turi 114 tūkst. narių. 1918 metais partija turėjo 800 narių.

• Vagiliavimas yra labai išplitęs ir dar nuolat plečiasi. “Valstiečių Laikraštis” skundžiasi, kad atsiradusios ir karvių vagystės.

Ciurlionio paveikslas vaizduojas “Rojų”

• M. K. Ciurlionio kūriniais susirūpinimas jaučiamas ne tik išėivijoje, bet ir tėvynėje. “Tiesos” redakciją vienas asmuo, meno mylėtojas prašė atsakyti į klausimą, ar iš tikrųjų kai kurie Ciurlionio kūriniai yra taip apgėdę dėl netinkamo saugojimo, jog jų jau negalima išstatyti parodose. Į klausimą atsakė Petras Stauskas, Ciurlionio dailės muziejaus direktorius. Pagal jį Ciurlionio kūriniai nepaprastai jautrūs natūralios šviesos ypač saulės šviesos poveikiui. Be šviesos

jiems yra pavojinga sausra, lygiai kaip ir per didelė drėgmė ir temperatūros svyravimas. Šiems paveikslams demonstruoti yra paskirtos geriausios patalpos. Viršutinė natūrali šviesa visiškai likviduota. Dirbtinai sukuriama reikalinga oro drėgmė. Yra įtaisytos specialios kenksmingus spindulius sugeriančios mašinos. M. K. Ciurlionies kūrybai išsaugoti yra ieškomi įvairiausi būdai ir naudojamos geriausios pasaulinės technikos galimybės.

LIETUVIŲ BATALIONAS SIBIRE

Praeitų metų gruodžio mėn. suėjo lygiai 50 metų nuo Sibiro Lietuvių Bataliono žuvimo. Šią liūdną sukaktį atitinkamai pažymėjo lietuviai Š. Amerikoje. Tose iškilmėse vieno žuvusio bataliono dalyvio sesuo uždėjo gėles prie kritusių už Lietuvos laisvę paminklo Čikagoje, o vienas to buv. bataliono karys papasakojo jo istoriją.

Sibiro batalionas veikė nuo 1918. VIII iki 1919 XI jo pavadinimas buvo: Pirmas atskiras lietuvių Vytauto Didžiojo batalionas.

Po bolševikų perversmo, Sibire susidarė Laikinoji Demokratinė Vyriausybė, kuri pripažino visoms tautoms Rusijoje apsisprendimo teisę. 1918 m. čia kūrėsi lenkų, latvių, ukrainiečių, čekų, serbų ir kitų tautų kariniai daliniai. Visi šie daliniai buvo pavadinti Sąjungininkų kariuomene ir buvo prancūzų generolo Janino valdžioje.

LIETUVIŲ BATALIONO KURIMASIS

Čeliabinsko lietuvių komitetas kreipėsi į gen. Janiną, kad leistų organizuoti karinius lietuvių dalinius. Sutikimas buvo greitai gautas. Kuopą organizuoti ir jai vadovauti buvo pavesta karininkui P. Linkevičiui. (iš bolševikų nelaisvės grįžo 1920 m. kaip karo įkaitas). Kuopa pradėta organizuoti Čeliabinske. Greitai kuopoj susirinko 16 kareivių ir du karininkai — J. Pašilyš ir Petkauskas. Netrukus kuopa buvo perkelta į Samaros apylinkes, kur buvo patogesnės sąlygos.

KUOPOS VEIKLA

1918 m. rudenį kuopa gen. Janino įsakymu išvyko į frontą prieš bolševikus. Dalyvavo kautynėse prie Belebejų, Tuzluki, Konstantinovkos, Raimonovkos ir eilėje kitų vietovių į vakarus nuo Uralo kalnų. Per visas šias kautynes, kuopa išėjo laimingai, turėdama vieną sunkiai sužeistą ir keletą lengvai.

PERSIORGANIZAVIMAS Į BATALIONĄ

1918 m. lapkričio mėn. pabaigoje Omske įvyko perversmas, laikiną vyriausybę pakeitė admiralas Kolčiakas. Sąjungininkų kariuomenė buvo atitraukta iš fronto. Kolčiakas perėmė vadovavimą frontui su savo kariuomene. Pasitraukus iš fronto, kuopa trumpą laiką stovėjo Uralo kalnuose, o 1919 m. persikėlė į Novo-Nikolajevską (Novo-Sibirsk). Ten lietuviai pasirodė kaip gerai susiformavusis dalinys. Buvo nutarta kuopą išplėsti į didesnę karinį vienetą. 1919 VI. 27. pradėta formuoti pirmas atskiras lietuvių Vytauto Didž. batalionas. Netrukus batalionan susirinko apie 600 kareivių ir apie 20 karininkų. Batalione buvo: 3 eilinės kuopos; kulkosvaidžių kuopa; ūkio ryšių ir raitų žvalgų komandos. Batalionas buvo gerai apmundiruotas ir apginkluotas. Turėjo atskirą uniformą su tautiškais ženklais. Komandos ir vidaus susirašinėjimas vyko vien lietuvių kalba. Retkarčiais batalionui tekdavo kovoti su bolševikų partizanais, kurie trugdydavo komunikaciją.

BATALIONO ŽUVIMAS

1919 m. rudenį sąjungininkų vadovybė nutarė pasitraukti iš Sibiro per Vladivostoką. Lie-

tuviai pagal nustatytą tvarką turėjo vykti pasukui čekus. Tačiau tuo metu Kolčiako kariuomenei pradėjo smarkiai nesisekti, frontas katastrofiškai riedėjo į rytus.

Visa sąjungininkų kariuomenė buvo susodinta į vagonus. 1919 m. XI. 18. ir lietuvių batalionas susikraustė į vagonus, tačiau pravažiuoti jau buvo sunku. Vienintėlė Sibiro geležinkelio linija buvo užkimšta. Kolčiako daliniai bėgo į rytus. Frontas pakriko. Aplinkui siautė didžiulės raudonųjų partizanų gaujos, kurios kas kart darėsi aršesnės.

Lapkričio 25 d. batalionas raudonųjų partizanų buvo apsuptas Čerepanovo geležinkelio stotyje ir pateko nelaisvėn. Apie pusę kareivių spėjo į visas puses išlakstyti, karininkas p. Černeckis žuvo eidamas pareigas, kiti karininkai buvo suimti. Sužverėję bolševikai gruodžio 9 d. Čeremuškino kaime kardais sukapojo karininkus: A. Naviką, J. Eiduką, V. Kasakaitį, J. Malerį, Br. Sukevičių; kareivius — K. Norvilaitį, J. Silevičių ir Turskį. Ruošėsi dar ir daugiau žudyti, tačiau partizanų tarpe pasireiškė didelė desorganizacija dėl to likusieji karininkai ir kareiviai liko gyvi. Daugumas jų grįžo Lietuvon. Iš visos sąjungininkų kariuomenės tik čekai išvyko organizuoti, su jais drauge parvyko maža dalis latvių ir lenkų. Visų kitų tautybių daliniai žuvo Sibire. Lietuvoje apie tragišką bataliono žuvimą sužinota vėlai, kai sugrįžo iš Sibiro nelaisvės buvę kariai. Susijaudinimas buvo didelis. Žuvusiųjų atminimui pagerbti Kaune Vytauto Didž. bažnyčioje 1924. XII. 9. prikalkta lenta su jų vardais.

L. E.

Moteris ir GYVENIMAS

NETURI DOKUMENTŲ — NEEGZISTUOJI

P. Gavėnas.

VIENOS LIETUVAITĖS TRAGEDIJA TREMTYJE

Danutė Puzinaitė gimė Kaune 1935 m. Buvo laiminga, nes turėjo mylinčius tėvelius, brolių ir dvi sesutes. Tačiau kilęs karas žiauriai išdraskė jai šeimą. Tėvai buvo suimti ir išvežti ir, greičiausiai, sušaudyti, vaikai turėjo gelbėtis Vakarose. Tačiau ir tie Vakarai tokie netikri! Septynerių metų našlaitei Danutei tuoj teko apraudoti savo brolių žuvusių Vokietijoje viename bombardavime. Netrukus mirė sesutė viename Austrijos lagery. Apie vyresniąją sesutę, ištekėjusią Lietuvoje, neturėjo jokių žinių.

MAZAMETĖS KANCIOS KELIAS

Likusi viena mažametė Danutė buvo siuntinėjama per vokiečių šeimas — daugiau tik pakenčiama, negu mylima. Vos pradėjusi apsiprasti vienoj šeimoj, tuoj turėjo ieškotis kitos, dažnai su skaudžiais pergyvenimais ir išgaisiais.

Pasibaigus karui, daugelis belaisvių ir tremtinių grįžo į savo kraštą. Ir Danutę pristatė Raudonajam Kryžiui, kad ir ją gražintų. Bet kur? Grįžti į Lietuvą — tai patekti žiauriųjų enkedvistų rankose. Mažoji lietuvaitė nusprendė likti, kad ir tremtinė, bet laisva.

Vienas prancūzų profesorius ją užtarė — prancūzų Raudonasis Kryžius ją išrašė į Prancūzijon grįžtančiųjų sąrašą.

Tačiau ir čia nesibaigė josios kelionės. „Dešimties metų mergaitė — pasakoja Danutė, — atsidūriau Prancūzi-

Skaumas ir vienuma — dažni žmogaus palydovai.

joje tik su tokiais dokumentais: užrašų knygutės lapelis, kur užrašyta: „Danielle Naytė, Nr. 937, France“. Taigi, pakeistas vardas, pavardės tik galūnė, keistas numeris ir svetima šalis“. Tai kas beiko iš Kaune gimusios Danutės Puzinaitės.

Jos įvažiavimas į Prancūziją skaitėsi nelegalus, todėl tame žmonių ir institucijų sąmišyje, Danielle Naytė buvo siuntinėjama iš vienos vietos į kitą ieškant prieglobsčio. Išbuvo beveik 4 metus Marsely, paskui Frejuse, Bordo, Loire ir kitur vis tarp svetimų ir vis su jausmu, kad

ne tik namiškiai žiauriai išžudyti, sunaikinti. Nelengva išpasakoti, kiek ji iškentėjo.

Paūgėjusi stengėsi pati išieiti iš tos žmonių ir daiktų maišaties. Paryžiuje įstojo į buhalterijos kursą — dieną dirbo, o vakarais mokėsi, stengėsi išgyti diplomą, kuris ateityje jai buvo labai pravartus.

MEILĖ, SUTUOKTUVĖS O KAIP SU RELIGIJA?

Paryžiuje susipažino su Jean Noel Bayard, taip pat našlaičiu, į kurį panorė atremti savo iškankintą būtybę. Bet ir čia ta pati kliūtis — su juo viskas tvarkoj — yra

ir gimimo ir krikšto metrikai, o pas ją — tik tas apglamžytas lapelis su puse pavardės ir numeriu! Rašė kelis kartus į Kauną, bet jokio atsakymo; kreipėsi į valdžios pareigūnus, bet ir čia nieko. „Mums tu — kaip ir neegzistuojantum“ vieną kartą stačiai jai pareiškė valdininkas.

Jean Noel buvo pasiūstas į Alžyrą karinei tarnybai. Danutė jį pasekė į Afriką. Kai jis baigė tarnybą, abu įstengė gauti kažkokį legalų dokumentą Daniellei ir pagaliau, prieš koją tai Mohamed Mustafa galėjo susituokti.

Grįžę į Europą gavo darbo Zenevoje, Sveicarijoje, kur ir apsisutojo. „Mažai ką beprisimenu apie Lietuvą ir tėvus, tęsė savo liūdno gyvenimo istoriją Danutė, — bet manau, kad tėvai buvo katalikai ir kad mane pakrikštijo, tačiau jokių būdu negaliu tai įrodyti. Ir neatsimenu, kad kas nors Vokietijoje, Austrijoje ar Prancūzijoje būtų rūpinęsis mano religiniu šlovu, ar kalbėjęs apie sakramentus. Tačiau aš visuomet tikėjau į Dievą ir vis pasitikėjau kad jis manęs neapleis. Eidavau į bažnyčią, nors ir ten jausdavaus lyg ne namie, lyg svetima“.

LIETUVIŲ TEVŲ SALEZIEČIŲ PRIEGLOBSTYJE

Atsitiktinai gavę lietuvių saleziečių adresą, Kūčioms abu nuvyko į Italiją, ne tiek praleisti kelias dienas švenčių jaukioj lietuviškoj aplinkoj, kiek sutvarkyti nelemtą religinę padėtį. Tuoj pat buvo pradėti paruošiamieji darbai ir, pagaliau, Danutė Puzinaitė, saleziečių lietuvių istigos kopytėlėj buvo pakrikštijta (sąlyginai) Teresės vardu, galėjo teisėtai būti Katalikų Bažnyčios nare, priartinti prie eucharistinio stalo ir katalikiškai susimainyti jungtinių žiedais su savo vyru.

„Dabar yra prasmės gyventi!“ su džiaugsmo ašarom kalbėjo ponis Danutė Teresė Bayardienė, „atradau namus, suradau laimę! Ir pats Dievas rodos, dabar taip arti!“

„Draugas“.

LINKSMA NAUJOJI TERMINOLOGIJA

Šių dienų tautosaka — bloga prasme populiarų dalykų pavadinimai. Apsilankantieji Lietuvoj jau yra atvežę šio-kią tokią tų terminų „žodynėlio“ užuomazgą. Pavyzdžiui:

Bomba — blogųjų mezgalių prikimštas storas žarnos galas, kamuolio pavidalo. Sprogsta (nusikeikimais) ne kamuolys, o valgytojas, kai paragauna.

Klarnetas — nulupta karvės uodega, sriubinės mėsos vietoje. Suvynioti mados (arba popierio) nėra, tai kai kas nusipirkęs nešasi, visas miestas grožisi „klavišais“.

Šunies džiaugsmas — pigiausia (dažniausiai nesunkiai gaunama dešra), iš bėdos ir žmonių valgoma.

Vengerkos — caro laikais: moteriški batukai su auliukais; dabar — karvės kojų galiai (panaši paskirtis kaip Klarneto).

Silkė — nepriklauso į maisto skyrių; pionieriaus kaklarašis. Daugelis vaikų jį dėvi tik mokykloj, išėję nusitraukia ir į kišenę. Jei ateina mokyklon užmiršęs užsirišti, kiti įspėja:

„Kur gi tavo silkė?“

DAR KELI VIETOVARDŽIAI

Bajorų gūžta — namai (Kaune), kur gyvena miesto partijos ir administracijos diduomenė.

Kremlius — tas pats kaip Bajorų Gūžta, tik Šiauliuose.

Taškentas — naujas „mikrorajonas“ pietinėj Šiaulių daly. Ten buvo apgyvendinti iš Taškento atgabentos nuo žemės drebėjimo nukentėjusios šeimos — uzbekai. Nepatiko jiems Lietuvos klimatas ir visi jau grįžo atgal į tikrąjį Taškentą. Butus gavo vietiniai rusai ir lietuviai. Bet Taškento vardas tam rajonui prigijo ir pasiliko (neoficialiai, bet populiariai, kaip ir visi šiame žodynyje pateiktieji terminai).

Elta.

RETOS VESTUVĖS

Šių metų vasario 13 d. vakare, Marijos Rožančios Karalienės bažnyčioj, Avellanedoj (Pineyro), įvyko gana retos vestuvės, kurių metu susituokė mahometonas su katalike mergaite. Jaunasis yra vidaus ligų gydytojas — dr. Mohammad Tajalli, savo vestuvėm atskridęs iš vidurinės Azijos, tolimos Irano valstybės, iš Teherano miesto, o jaunoji yra argentinietė mergaitė — panelė Irene Rosario Queiro, gyvenanti Avellanedoje, netoli nuo lietuvių parapijos bažnyčios, kur savo laiką yra baigusi ir pradžios mokyklą. Pastaraisiais metais ji darbuosi jau kaip socialinė tarnautoja — asistente social.

Apeigas atlikti Avellanedos vyskupija įgaliojo kun. Juozą Petraitį, MIC, lietuvių parapijos kleboną, nes jungtuvės turėjo įvykti angliškai, kadangi jaunasis ispaniškai nekalba.

Prieš keletą metų abu jaunieji studijavo Chicagoje, Šiaurinėj Amerikoj ir ten susipažino. Po to abu grįžo į savo kilmės kraštus, o dabar nusprendė vestis. Jaunasis prisipažino, jog jam, kaip mahometonui, niekad nebuvo tekę kalbėtis su katalikų kunigu. Kalbėdami su kun. Petraitiu, abu gana susidraugavo. Kun. Petraitis buvo pakviestas vykti ir į civilinę jaunavedžių registraciją kaip vertėjas, nes jaunoji, nors ir kalba angliškai, pagal įstatymą, tom pareigom nebuvo priimta.

Jaunasis labai patenkintas gražiom vestuvėm apeigom katalikų bažnyčioj, o taip pat ir vaišėmis, kurios įvyko jauniosios namuose. Trumpai po vestuvėm kelionei jaunavedžiai išvyko į Mar del Platą, o vasario 21 d. lėktuvu abu išskrido į Irano sostinę — Teheraną, kur jaunojo tėvai ruošia vestuvines vaišes. Jaunojo 4 broliai yra baigę aukštąjį mokslą, o sesuo — universiteto studentė. — Jaunoji gi turi tik vieną seserį, kuri už metų laiko baigs advokatės mokslą Buenos Aires mieste. — Už vienų — kitų metų minėti jaunavedžiai planuoja persikelti į Šiaurinę Ameriką.

Savo vestuvių proga, šis iranietis gydytojas pirmą kartą susitiko su lietuviais, teiravosi apie mūsų kilmę, kraštą bei kalbą ir apgailstavom mūsų Tėvynės dabartinę liūdną padėtį, esant Sovietų Rusijos priespaudoj.

P. Mlgd.

• Sidnėjaus Liet. Socialinės Globos Moterų Draugija yra pasiryžusi įkurti LIETUVIŲ SODYBĄ. Šiam tikslui lietuviškos moterys iš Australijos valdžios įstaigų jau yra gavusios žemės sklypą Engandino vietovėje. Lietuvių Sodyboje planuojama sutelkti pensijon išėjusius vyresnio amžiaus tautiečius.

NUOTAKOS PUOKŠTĖ

Paprotys, kai po jungtinių apeigų jaunoji meta savo vestuvių puokštę susirinkusioms merginoms ir ta, kuriai pavyksta ją pagauti, laikoma sekančia kandidate tapti nuotaka, kilo apie 1300 m.

Prieš tai jaunoji dažnai nukentėdavo nuo savo svečių. Tie, manydami, kad jaunosios puokštė atneša laimę, kiekvienas mėgindavo ją iš jos rankų ištraukti. Dėl to kildavo nesusipratimai ir muštynės.

• Prof. Dr. Marija Alseikaitė Gimbutienė kultūrinių penktadienių Santa Monica Women's Club patalpose, Kalifornijoje, pajvairino programą įdomia paskaita apie archeologės R. Rymantienės prarastus kasinėjimus Šventosios durpyne, kur radinių amžius yra matuojamas 4-5 tūkstančiais metų. Paskaita buvo iliustruota Lietuvoje darytomis skaidrėmis.

• Muzikė Giedrė Nasvytė - Gudauskienė, gyvenanti Los Angeles mieste, judina visą muzikalinį lietuvių kolonijos gyvenimą Kalifornijoje. Ji yra kompozitorė, dirigentė ir įvairių muzikinių veiklų režisėrė. Kaip kompozitorė sukūrė dainų J. Aisčio, B. Bradžionio, F. Kiršos, P. Orentaitės ir kitų poetų žodžiams. Parašė muziką įvairiems vaidinimams, kaip P. Babicko „Gintaro žemei“, V. Nemunėlio „Meškiukui Rudnosiukui“ ir kitiems. Los Angeles ji suorganizavo operetinę grupę, sudarė jaunųjų instrumentistų orkestrelius ir jiems vadovavo. Ji aplanko ir kitas kolonijas su savo pastatymais. Ji yra žmona dr. Gudausko, kuris irgi pasižymi mokslinėj, muzikalinėj ir visuomeninėj srity. Augina dukrą Dainą.

• Nelaimė nevaikšto medžių viršūnėmis — vis po žmones. (Vaškiškių patarlė).

SEKMADIENIO
R I M Ć I A I

PER SKAUSMUS Į GARBĘ

Kai nebūtų nakties, nematykite žvaigždžių. Taip lygiai, kai nebūtų skausmo, negalėtume suprasti pilnai džiaugsmo, nes skausmas yra lyg signalas, kuris praneša, kad žmogus turi susirūpinti savo sveikata, kaip liū-

dėsysis, kad yra ženklas, jog sieloje yra netvarka.

SKAUSMO IR KANCIOS PRADŽIA

Kuomet pirmieji žmonės gyveno pilnoje kūno ir sielos harmonijoje, tuomet jie ne-

pažinojo, kas yra skausmas ir kančia. Bet kuomet per nepaklusnumą prarado šią nuostabią harmoniją, tuomet jie pajuto pirmą kartą didelį liūdesį ir sielos skausmą, nes prarado Dievo malonę, arba Dievo artumą, jo draugystę.

Pirmųjų tėvų nuodėmės pasekos buvo didelės: protas aptemo, valia susilpnėjo, jausmai susipainiojo, kūną užpuolė ligos ir skausmai, bei galutinėje stadijoje mirtis, atskyrimas sielos nuo kūno kaip bausmė už nuodėmę. Pirmųjų tėvų nuodėmės pasekoje eina žmonijos istorijos raida iki šių dienų galutinai užbaigta antru Kristaus atėjimu šion žemėn.

KANCIOS PASVENTINIMAS

Dievas bausdamas žmones tačiau norėjo, kad skausmas ir kančia būtų kaip tik apsišalymo ir pašventinimo priemonė. Tam tikslui laikų pilnybėje Dievas siuntė savo Viengimį Sūnų, kad jis per kančią ir skausmus atpirktų žmones iš nuodėmės.

Tokiu būdu Kristus savo kančia įprasmino mūsų gyvenimą: mūsų skausmus ir kančią, davė mums taip nuostabių pašventinimo įrankių. Per kančią tikrai mokame suprasti Dievo planus.

Kaip geras metalas yra išbandomas ir nuvalomas per ugnį taip ir krikščionis yra bandomas kančios, kad jis apsišalintų nuo nuodėmės purvų ir nušvistų nauju žibėjimu. Šventieji gali būti mums pavyzdžiai, kaip jie mokėjo panaudoti skausmus ir kančią jų pašventinimui.

ŠVENTIEJI — MŪSŲ MOKYTOJAI

Štai mūsų tautos patronas — Šv. Kazimieras atsisakė

Šv. Kazimieras — Lietuvos Patronas.

REIKŠMINGAI PAMINĖTA
VASARIO 16 URUGVAJUJE

Urugvajaus lietuviai su dideliu atsidėjimu įvairiais aktais šventė Vasario 16 sukaktį, gražiai garsindami Lietuvos vardą. Buvo pradėta vasario 15 vakarinėmis pamaldomis, kurias laikė svečias iš Čikagos, Jėzuitų provincijolas Gediminas Kjauskas.

Kitos dienos vakare Lietuvos Pasiuntinybėje įvyko didelis diplomatinis priėmimas, pasižymėjęs ne tik jaukia nuotaika, bet ir svarbių svečių gausumu. Svetimų valstybių ambasadoriai, Urugvajaus Užs. R. Ministerijos pareigūnai, įžymūs lietuvių bičiuliai kultūrininkai, kolonijos atstovai pripildė ponų Grišonų namą ir sodelį. Kiti atsiuntė gėlių. Šiomet net pats Respublikos Prezidentas ir užs. reikalų ministras Lietuvos atstovą pasveikino telegramomis. (Prezidento telegramą spausdiname 1 puslapyje).

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

Šias metais Vasario 16 d. minėjimas buvo suruoštas vasario 21 d. su triguba programa. Pirmoje eilėje tos dienos 10 val. Montevideo miesto centre Av. Agraciada ir Av. Rondeau sankryžyje bu-

vo atidaryta Rep. de Lituania vardo aikštė. Aikštės viduryje pastatytas didelis monolitinis akmuo - granitas, kuriame iškalti sekantys žodžiai:

PLAZA REPUBLICA DE LITUANIA
HOMENAJE DE LA COMUNIDAD LITUANA A LA REPUBLICA ORIENTAL DEL URUGUAY.

Montevideo miesto orkestrui, vadovaujant Mario Belardi, atliekant Urugvajaus ir Lietuvos himnus, Montevideo miesto burmistras p. Racheite ir Lietuvos atstovas p. A. Grišonas atidengė virš minėtą paminklą. Po to išsamų žodį tarė liet. par. klebonas kun. J. Giedrys, Lietuvos atstovas p. Anatolijus Grišonas ir Montevideo miesto Tarybos pirm. p. Guedes. Šiame atidaryme dalyvavo 1 a b a i daug lietuvių jaunimo su tautiniais rūbais, lietuvių patriotų ir vietinės publikos. Iškilmės buvo gausiai fotografuojamos, nuotraukos tilpo sekančią dieną vietinėj spaudoj. Programai vadovavo Vytautas Dorelis.

PRIĖMIMAS LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOJE

Pasibaigus aikštės atidarymo iškilmėms, skaitlinga

publika traukė į Lietuvių Kultūros Klubo patalpas, kur buvo suruoštas jaukus priėmimas — coctail — gausiai susirinkusiai publikai ir valdžios atstovams. Vaisių metu buvo pasidalinta mintimis, pasidžiaugta aikštės gavimu ir jos gražiu atidarymu.

VASARIO 16 d. AKTAS

Tos pačios dienos vakarą buvo iškilmingas Nepriklausomybės sukakties minėjimas. Liet. Kultūros D-jos patalpose. Minėjimą atidarė to klubo pirm. p. Gvidas Mačiūnas, perdavęs tolimesnį vadovavimą dr. A. Stanevičiui ir Lidijai Petrauskaitei, kurie pasikeisdami lietuvių ir ispanų kalbose vadovavo programai. Minėjime dalyvavo Lietuvos atstovas p. A. Grišonas, Montevideo miesto tarybos pirm. p. Guedes ir svečias iš Š. Amerikos Tėvas Ged. Kjauskas, kurie pasakė atitinkamą žodį. Programa prasidėjo Urugvajaus ir Lietuvos himnais, kuriuos išpildė Ažuolyno ir Rimtukų grupės, po to padainuodami keletą lietuviškų dainų. Šiam jaunųjų chorui vadovavo V. Dorelis.

Toliau meninėje dalyje pasirodė Montevideo teatro Sordre solistė Amelia Veiga, kuri lydint žymiai pianistei Teresei Drabnievskaitėi išpildė keletą vietinių ir lietuviškų

RELIGINĖS ŽINIOS

• Katalikų aktyvus darbas gąsdina Jugoslavijos komunistus. Labai padidėjo katalikiškoji spauda Jugoslavijoje, dėl ko kom. organas siūlo įsteigti specialią įstaigą, kuri stebėtų ir sektų katalikų augančią spaudą. Kroatijoje pav. 1968 m. buvo paskleista 11 milijonų egz. K. i. s. reikalas, kuris neramina Jugoslavijos komunistus yra tas: daug jugoslavų darbininkų randasi išvykusių į įvairius kraštus. Prie jų yra kunigai kapelionai, kurie būk tai nevisai pritaria Tito idėjai. Laikraštis

mano, kad juos reiktų pakeisti kitais.

• Afrikoje šiuo metu yra 42 nepriklausomos valstybės, iš jų 12 valstybių valdytojai (prezidentai) yra katalikai, 14 valstybių - krikščionys, nė katalikai ir 13 valstybių valdžios galvos yra musulmonai. Afrikoje yra 317.500.000 gyventojų, iš jų 31.781.816 katalikų t.y. 10% visu gyventojų. Mažiausia katalikų randasi Afrikos arabų valstybėse, o daugiausia juodojoje Afrikoje.

• Durhamo ir Yorkshire valstybių Didž. Britanijoje policijos mokyklos mokiniai praleis trumpas atostogas Pasionistų vienuolyne. Jie gyvens tą patį gyvenimą, kurį turi to konvento vienuoliai, tą pačią discipliną ir įsijungs į jų dvasinę aplinką. Mokyklų direktorija daugiau tai padarė norėdama, kad busimieji policijos tarnautojai galėtų tuo suformuoti savo asmenybę.

• Popiežiškoji Misijoms remti institucija praeitais metais sutelkė virš 33 milijonus dolerių. Virš 12 milijonų dolerių paskirta Afrikos misijoms remti, dešimt milijonų Azijos ir likusieji Pietų Amerikos bei Australijos misijų plėtimui.

• Padarius statistiką paaiškėjo, kad Kolumbija turi didžiausią vienuolių - seselių skaičių iš visų Pietų Amerikos valstybių. Kiekvienam 1000 kolumbiečių - viena seselė, viso 20.851, kurios yra išsiskirsčiusios įvairiuose konventuose 1.490 namuose. Gyventojų skaičius padidėjo 133,3% o seselių skaičius — 156,6%.

visų karališkų rūmų išdaigų ir pasirinko paprastą aukos gyvenimą: jis vaikščiojo Vilniaus gatvėse su jaunimu, mokino tikėjimo, jis atsisakė karališkos karūnos ir pasirinko šventojo vainiką, nes suprato, jog norint tapti šventu, reikia eiti aukos ir artimo taraybos keliu. O tas kelias yra pilnas skausmo ir kančios, nes tuomet žmogus dalinasi su kitais visais vargais ir kančiomis. Bet tai yra tikras kelias, kurs žmogų išlaisvina iš egoizmo ir lepšumo, jį nuskaidrina nauja šviesa.

Kaip bitės kad moka surinkti medų iš visokių žolių, net karčiausių, taip ir krikščionis turi išmokti rinkti sau nedaromą žiedus iš kančios ir skausmo valandų, Vienas žvilgsnis į tą, kuris už mus mirė ant kryžiaus, kuris savo kančia bei skausmais atvėrė mums rojus duris, gali mus pamokyti, kad per kančią ir skausmus mes artėjame vis labiau prie Jo, artėjame prie išsilaisvinimo iš nuodėmės ir jos vergijos.

kun. Augustinas.

dainų (dzūkiškai Pasvarcyk antela ir kitas), kurios susirinkusios publikos buvo šil-tai įvertintos.

Paskutiniu metu meninės programos punktu pasirodė trys ansambliai: Rimtukai - mažieji, Ažuolynas — moksleiviai ir Gintaras — jaunimo, kuris sušoko įvairių mūsų tautinių šokių. Mažiesiems vadovavo Rosa Pretkutė, didesniesiems dr. A. Stanevičius. Akordeonu lydėjo Vitas Vajauskas. Publika karštais plojimais rodė savo įvertinimą, tik, gaila, kad didelis karštis vargino ne tik šokėjus bet ir skaitlingai susirinkusius svečius.

Urugvajaus Lietuvių Fatimos vardo bažnyčia.

Programai pasibaigus sekė šeimyniški šokiai, kuriems grojo jaunųjų orkestras, o akordeonistams V. Vajauskui ir L. Doreliui grojant, visa publika įsisiubavo į šokius, kurie tęsėsi iki vėlyvos nakties.

• Vasario 16 d. proga, vasario 17 d. p. Martinez Berseche per radio Clarin — La Voz de la Libertad laiku, visiems urugvajiečiams klausytojams ir taip pat vietos lietuviams pristatė Lietuvos laisvės bylą. Transliacijos metu taip pat kalbėjo Lietuvos atstovas p. Anat. Grišonas.

Per Tėvų Jėzuitų vadovaujamą radijo valandėlę, kuri vyksta kas sekmadienį, 9 val. ryto (vietos laiku), vasario 16 dienos proga, t.y. vasario 22 dieną kalbėjo kun. Petras Daugintis iš Brazilijos, svečias iš Š. Amerikos T. Gediminas Kjauskas ir "Laiko" administratorius Pijus Gudelevičius. Šios radio valandėlės programa yra puikiai paruošiama su daugeliu įvairumų. Techniškai šiame darbe daug talkininkauja Edmundas Andriuskevičius ir Adėlė Jaskelevičiūtė ir kiti. Programa yra iš vakaro įkalbama į magnetinę juostą, o kitos dienos ryte perduodama radio bangomis.

(Daugiau žinių 5 pusl.)

